Scherpe messen snijden ze bij honderden gelijk in 'snippers. Uit die snippers wordt de suiker uitgeloogd door middel van water, volgens het diffusie- of osmose-principe, berustend op het verschil in dichtheid van oplossingen. Een heele ,,batterij" van diffuseurs verricht dit werk op een ingenieuse manier, die we hier niet nader kunnen omschrijven zonder in technische uitlegging te vervallen. Volstaan we dus met te vermelden, dat deze wijze de meest productieve is om alles wat de biet aan suiker-verbindingen in zich had, er uit te halen. In dat verkregen sap zitten echter tevens andere verbindingen, welke dus gescheiden moeten worden van de suiker. Daartoe wordt kalk toegevoegd, welke zich nu tendeele verbindt met de opgeloste suiker tot suikerkalk, tendeele andere schadelijke stoffen neerslaat. Onmiddellijk na die bewerking wordt nu het suikersap met de suikerkalk tot koken verhit en wordt alles met koolzuur behandeld, teneinde de kalk weer te scheiden van de suiker. Deze bewerking wordt herhaald, waarna een oplossing van suiker verkregen wordt, ,,dunsap", geschikt voor inkoken en kristalliseeren. Eerst wordt ingekookt van dunsap tot diksap, ook al weer met toepassing van de meest economische methode, n.l. door steeds weer den damp en de warmte der achtereenvolgende kook-reservoirs te benutten. Het ,,diksap" wordt gezuiverd en vervolgens verder ingekookt tot kristallisatie.

De graad van dichtheid wordt beoordeeld door een straaltje van het sap, dat als een bruine, ziedende, stroperige massa voor de peilglazen der enorme kook-reservoirs op en neer golft, te laten uitvloeien op een plaatje glas, waarop het onmiddellijk kristalliseert, m.a.w. in kristalvorm stolt. Op die beoordeeling van het ,,grein" komt het aan. Heeft dat n.l. den juisten graad bereikt, dan wordt de dichte massa naar de koeltroggen afgevoerd. De laatste bewerking neemt dan een aanvang: razendsnel-ronddraaiende centrifuges slingeren de stroop uit deze massa en de natte kristallen vallen naar beneden, waar zij in een schudslee voortgeschoven worden en als ruwe suiker in zakken geladen worden voor de verzending naar de raffinaderijen. Het is bij de centrifuges, dat de fiscus er voor waakt, dat geen suiker de fabriek zonder zijn medeweten verlaat. De accijns, meer dan de waarde, moet immers betaald.

De stroop, die 25—30 % suiker inhoudt, wordt opnieuw gekookt en gekristalliseerd. De stroop hiervan soms nog eens. Wat dan overblijft, de ,,melasse", is niet meer te kristalliseeren, hoewel daárin 45 % suiker is. Die melasse wordt weer verwerkt tot veevoeder, spiritus, schoensmeer enz., evenals de uitgeloogde bietensnippers als ,,pulp" nog waarde hebben.

De kristallen, die naar de raffinaderijen gaan, hebben een geel-bruine kleur, welke hen, alweer door een serie bewerkingen, ontnomen wordt. Die bewerkingen zijn in hoofdzaak opnieuw oplossen en deze oplossing filtreeren over beenzwart, infusoriën-aarde of houtslijp. De aldus gezuiverde oplossing wordt opnieuw tot kristalliseeren gebracht in den vorm der bekende ,,suikerbrooden" waarvan dan de gewone suiker afkomstig is. Ook wordt zij tot klontjes geperst, of heel langzaam kristalliseerend aan draden tot kandij gevormd.

Zoo worden wekelijks millioen kilo's bieten verwerkt tot de nuttige suiker.

Zoo zijn de fabrieken, een groot deel van het jaar stilliggend, nu vol geweldige bedrijvigheid en is gelukkig ons eigen land in staat om in de suikerbehoefte te voorzien.

Al hooger wordt het percentage opgevoerd: van 7 % in 1874/5 wordt nu uit de peeën 14 à 15 % suiker getrokken.

Dit schijnt niet te overschrijden.

De wetenschap en de techniek hebben het hoogste geleverd.

Althans sinds 1900 is er in dit percentage weinig verbetering gekomen.

Op een gemiddeld getal van ruim 1 millioen ton bieten (1 ton is 1000 K.G.) produceerde ons land de laatste jaren 175.000 ton suiker, waarvan gemiddeld wel $^3/_5$ wordt uitgevoerd terwijl daartegenover nog wordt ingevoerd.

Het verbruik per hoofd, natuurlijk statistisch genomen, bedraagt in Nederland 16 K.G. per jaar.

Zou dit niet méér zijn (in Engeland 45 K.G.!), wanneer de accijns, die den prijs verdubbelt, lager was?

V.

KAMERS

DOOR CISSY VAN :: MARXVELDT ::

Zeg Guus," zei Dick, toen hij de kamer binnenkwam met de krant onder zijn arm — de krant, die eerst getrouw boven bezorgd werd, doch later beneden bleef, zoodat Dick elken morgen op zoek moest — ,,zeg Guus, wij zijn opgezegd."

,,O Dicky, wat zalig," juichte ik, energiek den kop van mijn eitje slaand.

,,Ja, noem jij het maar zalig," bromde Dick.

,,Als we niet opgezegd waren, was jij hier nooit weggegaan. En je weet, dat ik het hier ontzettend vind," begon ik het eeuwenoude thema weer op te rakelen.

Dick en ik hadden om deze speciale woning al heel veel onaangenaamheden gehad. Ik vond de woning, de straat, de hospita, alles even naar. Dick zei, dat we een pracht-uitzicht hadden, goeie kamers, dichtbij zijn fabriek, en dat ik me met ,,het mensch" niet behoefde te bemoeien. Maar Dick was een man, en weinig thuis, en Dick kon niet begrijpen, hoe ,,het mensch" me den geheelen dag als een benauwde nachtmerrie achtervolgde.

Dick begon zijn krant te lezen. ,,Wie heeft je opgezegd ?" zei ik vriendelijk, want ik wilde finesses weten.

,,Mevrouw. Met veertien dagen moeten we hier weg zijn."

,,Dat is kort," zei ik onthutst.

,,Ja, zie jij maar behoorlijke kamers te krijgen in dien tijd," bromde Dick.

,,En waarom heeft ze ons opgezegd," vischte ik verder.

Dick was nooit erg mededeelzaam. ,,O, omdat we haar te druk zijn. We krijgen te veel visite. Ze moet zoo vaak voor ons naar de bel loopen. En we spelen te veel piano," zei Dick met afgepaste zinnetjes.

,,Wat een naarling," schamperde ik, met mijn mes op tafel slaand.

,,Kalm een beetje," verzocht Dick, die niet van een dergelijke uiting bij vrouwen hield.

,,Ik ga lekker deze laatste twee weken elken avond van acht tot twaalf pianospelen," besloot ik wraakgierig, omdat Dick's hoofd weer achter de krant verdween. Dick's hoofd verscheen weer. ,,Doe niet zoo kinderachtig, Gusta," zei ,,het".

We ontbeten verder in stilte.

Toen Dick na het ontbijt naar de fabriek ging, zei hij: ,,Nou Guusje, hou je maar taai."

,,Ik ga meteen vanochtend op kamers uit," zei ik gedecideerd. Dick lachte even om mijn voortvarendheid. ,,Goed hoor, ga jij maar," en hij sloeg me beschermend op mijn schouder. ,,Veel succes, vrouwtje."

Dien morgen ging ik werkelijk, nadat ik eerst ons meisje, die aan het afwasschen was, van den staat van zaken op de hoogte gebracht had. Klaasje had net mijn mooie antieke ontbijtbordjes onder den kwast, dus kon ze geen luchtsprong maken, maar haar oogen glunderden, toen ze zei: ,,Dat zal Mevrouw zeker wel erg naar vinden."

,,Natuurlijk," zei ik en ik lachte ook. Klaasje deelde mijn afkeer van de woning en ,,het mensch", terwijl zij nog een aparte antipathie tegen de gedienstige van het mensch had.

Vol moed stapte ik er dus op uit. Het was een warme voorjaarsmorgen en ik liep spoedig te puffen. Ik besloot eerst maar op eigen initiatief een advertentie te plaatsen voor kamers, en onderwijl mijn blikken te laten gaan, of ik geen uithangende bordjes met het veelzeggende ,,Gemeubileerde Appartementen" tegenkwam. Ik zag niets. Alles scheen verhuurd te zijn. Alleen wij waren de eenigen, die over veertien dagen kamerloos zouden zijn.

Wat zouden er velen zijn, die, wanneer ze hoorden, dat we nu al gingen verhuizen, zouden zeggen: ,,O, maar dat had ik wel gedacht." — Toen we gingen trouwen, wisten Dick en ik, dat we voorloopig geen eigen huis zouden inrichten. Dick was ingenieur, had veel connecties, werkte dán hier, dán daar, was veel buitenslands, en veel liever dan een eigen huis te hebben, was mij het idee, dat ik, wanneer we op kamers gingen, overal met Dick mee zou kunnen trekken. Schoonpapa Van den Heuvell was eigenaar van een fabriek en het was in hoofdzaak zijn wil, dat Dick, alvorens de plaats van zijn vader in te nemen, in den vreemde zijn practische kennis verrijkte. Natuurlijk wilden Dick en ik niet zoolang wachten, dus waren we ondanks tal van protesten getrouwd al leidden we, zooals moeder het noemde ,,een excentriek nomadenleven."

Dat we het nu ook direct zoo naar hadden moeten treffen! Ik zuchtte. De zon brandde, de boomen gaven nog weinig schaduw, en ik was warm, broeiend warm. Langzaam voelde ik een groote moedeloosheid over me komen, misschien waren alle kamers wel even ellendig, en alle hospita's zulke wezens.

Maar nee, zooals de onze zou er toch wel geen tweede zijn, bedacht ik met een vleugje hoop. Toen we daar gehuurd hadden, en ik vroeg of haar dienstmeisje onze schoenen poetsen kon, zei ze: ,,O nee, dat gaat niet. Daar heb ik het veel te druk voor. Daar moet Mevrouw zelf maar voor zorgen. Dus had ik een meisje genomen voor 'n paar uur 's morgens, die schoenen poetste, het ontbijt klaar zette, huishoudelijke boodschappen deed, en wat dies meer zij. Maar onschuldige, magere Klaasje was een doorn in het oog der hospita. Van den eersten dag af vitte ze op haar, en als ik niet vastbesloten geweest was, steeds tegenover ,,het mensch" de lady te blijven, dan had ik vaak aan den impuls om haar eens ongezouten de waarheid te zeggen, toegegeven. Maar als ik me dan weer voorstelde, hoe, als repliek uit haar grooten mond een zondvloed van woorden rollen zou, nee, dan wist ik, dat ik met stomheid geslagen zou zijn. Wat haatte ik ,,het mensch!" Dick zei laconiek: ,,Ik begrijp niet, dat je zoo iemand haten kunt. Ik vind het vreemd van je, Guusje. Je moet je niet met haar inlaten...."

Dan haalde ik mijn schouders op en zweeg. Dick was haast nooit thuis, en als hij thuis was, was ,,het mensch" onzichtbaar. Nogal logisch, dat hij zich niet met haar hoefde in te laten.

Den eersten morgen den besten, toen Klaasje op het appel verscheen, kwam zij boven met haar gedienstige. Klaasje had beneden schuier en blik gevraagd en was bezig het kleed te schuieren. ,,Mevrouw," — theatraal schoof ze binnen, poseerde bevallig voor me — ,,Mevrouw, ik had liever niet dat uw meisje het kleed schuiert. Ik schuier nooit. Ik klop het kleed eén maal per week. Schuieren geeft stof. En ook had ik liever niet dat uw meisje aan mijn boel kwam! Uw piano en zoo kan ze stoffen natuurlijk, maar ik, (dit zeer fier en met verheffing van stem), ik wil geen vreemde handen aan mijn spullen." Klaasje keek beteuterd. Ik stond paf. De geheele speech was zóo verfijnd-brutaal, zóo hatelijk-heerschzuchtig, dat ik niets kon doen dan schoolmeisjesachtig-zoet zeggen: ,,Goed mevrouw." Ik wist, dat ik tegen die helleveeg niet op kon.

En in me wortelde zich een gloeiende antipathie, een intense wrok. Vier maanden had de hel daar geduurd. En nù waren we gelukkig opgezegd. Ik had alleen gewenscht, dat dit van ons uitgegaan was.

Ik kwam bij het bureau van de krant, krabbelde mijn advertentie op een kladje papier, en schoof dit door het loketje. Ik had al betaald en stond al weer buiten, toen me te binnen schoot, dat ik beter gedaan had in de advertentie te zetten: Gemeubileerde kamers met keuken. Nu prutste ik, daar ik voor ontbijt en koffie zelf zorgde, in de slaapkamer, en dat was een vervelend gedoe. Dus keerde ik op mijn schreden terug, stak mijn hoofd door het loketje en zei vriendelijk: ,,Mijnheer, ik wou er nog graag een keuken bij hebben." De heer die me geholpen had, keek even verwonderd, begreep dan, en lachte. ,,Ja maar dat kost duurder, dame." ,,O, dat hindert niet." Ik haalde mijn beursje weer te voorschijn. De man veranderde. ,,Vindt u het zoo goed?" ,,Ja, best."

HET WILLEM SCHURMANN-MONUMENT ONTHULD.

Woensdag 18 October is door burgemeester Zimmerman op officieele wijze namens de gemeente aanvaard het op het grasveld aan de Parklaan te Rotterdam opgerichte standbeeld voor wijlen Willem Schürmann, den begaafden schrijver. Het monument, dat door Charles van Wijk is vervaardigd, bestaat uit een fontein, gevormd door een, door vier achtkantige colonetten gedragen schaal, staande in een groot bekken; het geheel bekroond door een aardbol, waar bovenop een Amorfiguur is geplaatst met masker in de hand. Op den rand van het bekken staat een inscriptie: „Ter herinnering aan Willem Schürmann". Op de schaal staan de titels van Schürmann's meest bekende werken: „Veertig", „De Violiers", „De Berkelmans" en „Paddestoelen". Het geheel is een schitterende hulde voor den helaas overleden, intelligenten kunstenaar.